
Baka István

FREDMAN SZONETTJEIBŐL

Csatlós Jánosnak

No. 1

Vendég vagyok még e világban, ám
a házigazda sűrűn sandít már az
óraóra; száraz bort kínál, de száraz
a szava is – későre jár talán,

búcsúzni kéne, bár a kerevet meg
az asztalon a sültök, serlegek,
hiába mennék, nem eresztenek;
megvárjam, míg az utcára kivetnek,

hol léssen sírás és léssen fogak
csikorgatása? előre vacogtat
a sötétség, mely odakünn fogad...

Fölvettem a menyegzői ruhát,
s választott voltam, nem hivatalos csak –
engedj még csendben ülnöm itt, Világ

No. 2

Ura! Fiad menyegzőjére jöttem,
s lehet, hogy már túl mámoros vagyok,
de mit tegyek? megártott óborod:
Te is megháromszorozódsz előttem.

Vagyok, akár; a mustármag, melyet
szádból kiköptél, ám a földbe vetve,
én, legparányibb, felnövök egedbe;
fészkelhet rajtam angyalsereged.

Vagyok, mint a kovász, mit három mérce
liszthez kevertek, s – megposhasztva – én
a tészta is, amely kenyér lesz végre;

mennybéli manna s földi televény...
Ha már a hús-vér szégyenébe hoztál,
hadd üljek még terített asztalodnál,

No. 3

Világ Ura! Ne nézd a számlapot!
Virrad már, meghasadt az égi kárpit,
s gyulladt szemed szigoruan világít
reám... Szólhatnék bár az angyalok

nyelvén, ha nincsen bennem szeretet,
zengő érc s pengő cimbalom leszek
csupán – Te látod lelkemet, Uram,
s nem tükör által, nem homályosan,

de *színről színre*, hogy szerettem én
élni – ha bűnben is! – e sártekén;
sokat szerettem – megbocsáthatsz nékem...

Az asztalvégre húzódnék szerényen,
csak még ne küldj el innen, Istenem,
és bort is tégy elébem! Úgy legyen!

SAMUEL BECKETT „HANGJÁTÉKTÖREDÉK”-ÉHEZ

*„Már a tiszta jelenidő, a merő vagyok
fogalma is ideális fogalom.”*

(Samuel Beckett: DREAM OF FAIR
TO MIDDLING WOMEN)

Ha egyetlen kijelentéssel akarnánk meg-
ragadni a beckett-i életmű legjellemzőbb
vonását, talán azt mondhatnánk, hogy a
műben mindenütt kimutatható az én ha-
sadt, szétforgácsolt természetének témá-
ja. Egyetlen kijelentéssel azonban csak
irányt jelölhetünk, de nem világíthatunk
meg összefüggéseket, ezért is kell kiraj-
zolniunk a műben e téma nyomvonalát.

Beckett már Proust-ról írott esszéjében
fölismerre: „*a személyiség szakadatlan módosulását, amelynek folytonos valósága, ha van egyáltalán, csak retrospektív hipotézisként fogható fel...*”. Általános emberi élmény: „*a*

tegnaptól nemcsak fáradtabbak vagyunk, hanem mások is”. Ha maga a téma nem változott is sokat, az én megközelítésének módja annál inkább. A korai munkákban gyakorta a külső tanúságtétel szolgált az én igazolása alapjául. A jellegzetes beckett-i pár egyik funkciója éppen az én folytonosságának igazolása a „másik” tanúsága útján. Közismert példa a GODOT. Vagy a GODOT prózai ősképe, az 1946-ban franciául írott MERCIER ET CAMIER című regény, amelyben Estragonhoz és Vladimirhez két megszólalásig hasonló csavargó bolyong a mitikus Dublinban.